

Työpaikalla järjestettävä koulutus tuli – Mitä me nyt teemme?!

Opso ry kevätseminaari 22.3.2018

Opetusneuvos Mari Pastila-Eklund

Työpaikalla järjestettävän koulutuksen toimeenpano: osaaminen ja laatu

- Koko henkilöstön osaaminen – syväallinen asiantuntijuus
- Sopimusprosessiin liittyvä ammattitaito
- Toiminta- ja rahoituslainsäädännön ja muun lainsäädännön tuntemus (esim. työlainsäädäntö, hankintalainsäädäntö)
- Johdon merkitys ja vastuu henkilöstön perehdyttämisessä
- Selkeästi määritelty johto ja valvontatehtävä 79 § sekä sopimusten hyväksyjien toimivalta (esim. hallintosäännössä)
- Toimintaprosessien uudistaminen ja kehittäminen osaamisperusteisiksi, asiakaslähtöisiksi, selkeiksi ja yhdenmukaisiksi (Parasta -kehittämiskokonaisuus)

Tavoitteet ja seuranta

- Ammatillinen koulutus tukee opiskelijan osaamisen ja työ- ja elinkeinoelämän kehitystä
- HE 39/2017 lain tavoitteet (esimerkkejä):
 - ohjaa ja kannustaa koulutuksen järjestäjiä suuntaamaan palveluitaan työelämän tarpeiden mukaisesti
 - tehostaa koulutusprosesseja ja sitä kautta lyhentää koulutusaikoja
 - lisää koulutuksen järjestäjien mahdollisuuksia käyttää koulutuksen erilaisia toteuttamismuotoja ja oppimisympäristöjä joustavasti opiskelijoiden ja työelämän tarpeiden kannalta parhaiten soveltuvalla tavalla
- Seuranta Koski-palvelun toteumatiedoilla (esim. koulutus- ja oppisopimus) ja rahoituksen tiedoilla (esim. opiskelija- ja työelämäpalaute, työllistyminen)

Ajankohtaista (1)

- Strategiarahoituksen hakeminen käynnissä, hakuaika päättyy 16.4. Vuonna 2018 painopisteet:
 - Reformin toimeenpanon tuki
 - Koulutuksen järjestäjäjärakenteen uudistamiseen liittyvät fuusiot
 - Ammatillisen huippuosaamisen kehittäminen, vetovoima, ammattitaitokilpailut
- Lausunnon tulossa OKM asetuksen päivitys rahoituksen laskentaperusteista:
 - Vaikuttavuusrahoituksen opiskelijapalaute
 - Opiskelijapalautekysely 1.7.2018-30.6.2019 opiskelun aloittaneille ja tutkinnon/tutkinnon osan suorittaneille
 - Opiskelijapalaute vaikuttaa v. 2020 rahoitukseen

Ajankohtaista (2)

- Lausunnolla HE ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamiseksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi 3.4. mennessä:
 - amm.lain 30 §, Ahvenanmaan maakunta voisi hankkia ammatillisia tutkintoja ja niihin valmistavaa tutkintokoulutusta ammatillisen koulutuksen järjestäjältä. Kokonaisen tutkinnon suorittamiseksi tarvittava osaaminen tulisi järjestää oppisopimuskoulutuksena. Tutkinnon osissa myös muu kuin oppisopimuskoulutus. Ei kerrytä suoritusrahoitusta.
 - SORA-säännösten ja turvallisuusvaatimusten soveltamisvaltuus myös tiettyihin osaamisaloihin
 - rahoituslaki, harkinnanvaraisen korotuksen myöntäminen olisi mahdollista myös varainhoitovuoden aikana

EU:n neuvoston suositus laadukkaan ja tehokkaan oppisopimuskoulutuksen eurooppalaisista puitteista

Koskee Suomessa vain oppisopimuskoulutusta, koska suosituksessa oppisopimuskoulutuksella tarkoitetaan virallista ammatillisen koulutuksen järjestelmää:

- a) jossa merkittävä yrityksissä ja muilla työpaikoilla tapahtuva oppiminen yhdistyy oppilaitoksessa tapahtuvaan opetukseen,
- b) joka johtaa kansallisesti tunnustettuun ammattipätevyyteen,
- c) joka perustuu sopimukseen, jossa määritellään oppisopimuskoulutettavan, työnantajan sekä tarpeen mukaan ammattioppilaitoksen oikeudet ja velvollisuudet ja
- d) jossa oppisopimuskoulutettava saa palkkaa tai korvausta työstään.

EU oppisopimuksen puitteet (1)

- Laatusuhteet hyväksytyt 15.3.2018 työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvostossa
- Tavoitteena on:
 - parantaa oppisopimuskoulutettavien työllistyvyyttä ja henkilökohtaista kehitystä
 - edistää työmarkkinoiden tarpeisiin vastaavan ammattitaitoisen ja pätevän työvoiman kehittämistä
 - tarjota oppisopimuskoulutukselle yhdenmukaiset puitteet, jotka perustuvat yhteisymmärrykseen laatua ja tehokkuutta määrittävistä tekijöistä niin, että otetaan huomioon ammatillisen koulutuksen järjestelmien monimuotoisuus jäsenvaltioissa

EU oppisopimuksen puitteet (2)

1. Opiskelu- ja työskentelyedellytyksiä koskevat kriteerit:
 - kirjallinen sopimus
 - oppimistulokset
 - pedagoginen tuki
 - työpaikkaosuus
 - palkka ja/tai korvaus
 - sosiaalinen suojelu
 - työolot sekä terveyttä ja turvallisuutta koskevat vaatimukset
2. Toimintaedellytyksiä koskevat kriteerit:
 - sääntelykehys
 - työmarkkinaosapuolten osallistuminen
 - tuki yrityksille
 - joustavat väylät ja liikkuvuus
 - uraohjaus ja tiedotus
 - läpinäkyvyys
 - laadun varmistaminen ja oppisopimuskoulutettavien seuranta

EU oppisopimuksen puitteet (3)

Komission täytäntöönpanon tuki:

- Tukipalvelut tiedon jakamiseen, verkottumiseen ja vastavuoroiseen oppimiseen
- Digitaalisiin innovaatioihin oppisopimuskoulutuksessa liittyvä ammatillisen koulutuksen opettajien ja kouluttajien lisäkoulutus
- Tuodaan esiin oppisopimuskoulutuksen korkeaa laatua, edistetään sen vetovoimaa ja positiivisia mielikuvia tiedotuskampanjoilla, kuten Euroopan ammattitaitoviikon, avulla
- Tuetaan suosituksen täytäntöönpanoa unionin rahoituksella
- Seurataan suosituksen täytäntöönpanoa

ETUKÄTEEN ESITETYT KYSYMYKSET

1. Saako koulutuksenjärjestäjä järjestää maksullisena kokonaisuutta, johon sisältyy tutkintokoulutus ja näytöt, suomen kansalaisille siten, että työnantajaorganisaatio tilaa ja maksaa esimerkiksi 15:lle edellytykset täyttävälle opiskelijalle tämän kokonaisuuden?
2. Voiko edelleen rahoittaa 100% opsolla yhden yrityksen tietyn henkilöstöryhmän tutkintotavoitteista koulutusta, esim 10-15 esimiestä samasta yrityksestä lähtee suorittamaan kullekin soveltuvaa esimiestutkintoa opsolla?

3. Oppisopimusopiskelijan oppilaaksi ottaminen. Tuleeko tehdä jokaisen opiskelijan kohdalla erillinen oma hallintopäätös vai voiko tehdä koontipäätöksiä? Oppilaitoksissa muista opiskelijoista tehdään rehtorin koontipäätöksiä esim. kerran kuukaudessa.
4. Hallintolain 7 luvun mukainen päätös opiskelijaksi ottamisesta. Päätös tehdään opiskelijakohtaisesti ja siinä on valitusoikeus eli pitää antaa tiedoksi opiskelijalle viipymättä. Toinen näkemys laki ammatillisesta koulutuksesta 43 §, tehdään päätös esim. kuukauden aikana alkaneista oppisopimuksista = opiskelijalista oppiaikoinen ja yhdellä päätöksellä kaikki, annetaan tiedoksi 30 pv:n kuluessa, vain jos opiskelija sitä pyytää. Koko listaa ei voi tässäkään tapauksessa antaa, muut opiskelijat poistettava tai maalattava yli, hyvää hallintotapaa? Mikä on oikea toimintatapa?

5. Opiskelija on aloittanut koulutuksen ja koulutuksen järjestäjä on tehnyt opiskelijaksi ottamisen päätöksen. Hän siirtyy matkan varrella oppisopimukseen ja tutkintokoulutus on samasta organisaatiosta, pitääkö opiskelijaksi ottaminen tehdä opson alkaessa uudelleen siirtymien yhteydessä vai riittääkö oppisopimusten allekirjoitukset ja päätös opintososiaalisista eduista?
6. Jos siirtyy oppisopimukseen ja tutkintokoulutus hankitaan (esim. tutkinnon osa, jota ei ole tarjolla ko. organisaatiossa) toisesta organisaatiosta, silloin päätös opiskelijaksi ottamisesta?

7. Siirtymäsäännöistä: opiskelija aloittanut opinnot viime vuoden puolella näyttötutkintoperusteisesti oppilaitoksessa ja solmii keväällä oppisopimuskoulutukseen (ei katkosta opiskelussa) - jatkaako hän vanhoilla tutkinnon perusteilla opinnot loppuun vai ops perusteisesti ja yto opinnot mukana?
8. Jos oppisopimus tehdään kahdeksi viikoksi eikä sinä aikana tehdä tutkinnon osaa ja näyttöä, mikä merkitään oppisopimuksen tavoitteeksi - ei tutkintotavoitteinen peruskoulutus/ lisäkoulutus?
9. Lainsäädännön mukaan "Opiskelijalla on oikeus matkakorvaukseen yhdeltä edestakaiselta matkalta viikossa. Erityisestä syystä matkakorvaus voidaan maksaa päivittäin, jos opiskelija majoittuu kotonaan." Mitkä luetaan "erityisiksi syiksi" matkakorvauksen päivittäiseen maksamiseen?

10. Onko uuden lain mukaisille oppisopimuksille ja koulutussopimuksille olemassa arkistointiohjetta? Mitä dokumentteja arkistoidaan, kuinka pitkään ja missä?
11. Onko koulutussopimukselle asetettu mitään viikkotuntiminimimäärää?
12. Mikäli opiskelija tekee ei opiskeltavan alan töitä palkallisessa työsuhteessa mutta työjaksolta löytyy myös tutkinnon osaamistavoitteiden mukaisia töitä osalle työjaksoa, voidaanko hänelle tehdä työsopimuksen rinnalle HOKSin tietojen mukaan koulutussopimus.
13. Voiko oppisopimusopiskelijalle vielä ostaa "tietopuolisen koulutuksen" toisesta oppilaitoksesta (jolla ei ole tutkinnonjärjestämislupaa) ja näytöt toiselta, jolla on? Onko siis edelleen ok myydä pelkkiä näyttöjä oppilaitokselle, jolla on laajennettu opso-koulutuksenjärjestämisoikeus?

14. Pitääkö opso-opiskelijan tutkintotodistuksen päivämäärä olla opson päättymispäivämäärä? Miten toimitaan, jos opsolla rekrytoidulla opiskelijalla tutkinto tulee valmiiksi etuajassa ja alla on vain määräaikainen työsopimus ja lisäksi palkkatuki?
15. Oppisopimusopiskelijan mennessä tekemään näyttöä toiseen työpaikkaan (oma TA maksaa palkan), tarvitseeko tehdä jotain sopimusta tälle ajalle? Eli esim. miten vakuutukset ym. vastuut menee tässä tapauksessa?
16. Voiko lukiolainen suorittaa kesätöissä opsolla jonkin tutkinnonosan?
17. Koulutussopimusta ei voi tehdä koulutuksen järjestäjän omiin työyksiköihin. Miten tulkitaan, onko HOKSiin kirjattava osaamisen hankkiminen muussa oppimisympäristössä tapahtuvaa osaamisen hankkimista vai miten osaamisen hankkiminen määritellään?

18. Kysymys muille koulutuksen järjestäjille: mitä aikovat tehdä oman talon henkilöstön oppisopimusten suhteen, aikovatko jatkaa niin että tekevät ne itse vai ottavatko jonkin kolmannen tahon (=toisen koulutuksen järjestäjän) siihen oppisopimuskoulutuksen järjestäjäksi (=ostajaksi) mukaan.
19. Nyt kun minimiaikaa opsolle ei ole (min. 25 h/viikko), niin onko tarkoituksenmukaista tehdä opsoja esim. alle kuukauden mittaisiin oppisopimuksiin (ns. joustavat mallit)? Tulisiko lyhyen oppisopimusajan aikana tehdä myös näyttö?

20. Yrittäjyyden reunaehdot, pitääkö päätoimisesti työskennellä esim. osaksi omistamassaan yrityksessä, jotta yrittäjän oppisopimusta voidaan harkita? Esim. aviopari omistaa yhdessä yrityksen (toinen 99% ja toinen 1%) Tämä 1%:n osuudella mukana oleva työskentelee toisella työnantajalla 25 h/vko. Haluaisi tehdä oppisopimuksen yrittäjänä niihin työtehtäviin liittyen, joita tekee omassa yrityksessä, esim. palkanlaskenta.
21. Mitä kirjataan opsoon, jos alalle ei ole yleissitovaa työehtosopimusta ja työnantaja järjestäytymätön, eli ei siis ole työehtosopimusta opsoon merkittäväksi.
22. Oppisopimuksen solmimisen edellytyksenä on, että opiskelijalle maksetaan työehtosopimuksen mukaista palkkaa. Kunta tai yritys on päättänyt maksaa nuorille kesätyöntekijöille esim. 800 € nel-jän viikon työjaksosta. Nuorelle ei siis voi solmia kesäoppisopimusta työjaksolle, kun palkka ei ole TESin mukainen?

23. On aloitettu tutkintoon johtava koulutus ryhmälle v.2017. Kyseinen tutkinto poistui tutkintorakenteesta 2018. Voiko ryhmään vielä ottaa uusia opiskelijoita kun heidän osaamisensa on sillä tasolla, että he pystyisivät ryhmän mukana etenemään tutkintoon?
24. Jos oppisopimus on päätynyt esim. kuukausi sitten ja seuranta on epäonnistunut siten, että yksi näyttö on jäänyt tekemättä, voiko oppiaikaa jatkaa takautuvasti?
25. Pitääkö oppisopimus päättyä tutkintotodistuksen hyväksymispäivämäärään? Esim. jos tutkintotodistus on päivätty 26.3.2018 ja oppisopimus on voimassa 31.3.2018, lyhennetäänkö oppisopimus päättymään 26.3.2018 vai voiko olla voimassa 31.3.2018 saakka?

27. Tehdäänkö oppisopimuksen lyhentämisestä/pidentämisestä erillinen viranhaltijapäätös?

27. Pitääkö heti ensimmäisessä HOKS-lomakkeessa olla arvioijat mainittu nimiltä?